Експерти от КСБ проучиха причините за прекратяване на обществени поръчки

149 бр. ОП на обща стойност 53 067 484 лв. са прекратени към 31 Юли 2021 г.

Николай Генчев, КСБ

В изпълнение на проект „Заедно за по-прозрачни обществени поръчки в строителния сектор", който Камарата на строителите в България реализира по програма „Добро управление на местно ниво" на Фондация „Америка за България", експерти от КСБ изготвиха статистика и анализ на причините, довели до прекратяване на обществени поръчки (ОП), както и предлагане на препоръки с цел да се усъвършенства процедурата по формиране и възлагане на търгове и да се създаде наистина прозрачна среда за реализирането и управлението им.

Първата част на доклада на КСБ включва

Статистика и динамика на основни макроикономически показатели в строителния сектор през първото тримесечие на 2021 г.

В рамките на ЕС всяка година средствата, изразходвани чрез осъществяването на обществени поръчки, са около 14% от Брутния вътрешен продукт (БВП). По данни на Агенцията по обществени поръчки (АОП) процентът на ежегодно обявените обществени поръчки от БВП за България е от 5% до 15%. За сектор „Строителство" през първото тримесечие на 2021 г. делът на обявените ОП е 8,3% от БВП. Обществените поръчки за периода са на стойност 2240 млн. лв., като е отчетен ръст от 22,9% на броя и ръст от 56,6% на стойността. За същия период произведената продукция в отрасъл „Строителство" е на обща стойност 3120 млн. лв., като спрямо първото тримесечие на 2020 г. се увеличава с 5%.

За първото тримесечие на 2021 г. е най-висок броят на обявените ОП в сградното строителство - 342 бр. (47% от общо обявените ОП). По финансова стойност на първо място се нареждат ОП в инженерната инфраструктура с прогнозна стойност 1286 млн. лв., което е 57,4% от общо обявената стойност за тримесечието.

Втората част на доклада включва

Статистика и анализ на причините, довели до прекратяване на обществени поръчки, които са идентифицирани в рамките на първата дейност по проекта въз основа на извършен мониторинг.

Прекратени обществени поръчки – ноември 2020 г. - април 2021 г.

МЕСЕЦ	БРОЙ ОБЯВЛЕНИЯ	БРОЙ ПРЕКРАТЕНИ	%
НОЕМВРИ	220	54	24.5%
ДЕКЕМВРИ	225	47	20.9%
ЯНУАРИ	185	33	17.8%
ФЕВРУАРИ	221	44	19.9%
МАРТ	319	75	23.5%
АПРИЛ	406	85	20.9%
ОБЩО	1 576	338	21.4%

Периодът на разглеждане на прекратени обществени поръчки в строителството по проект „Заедно за по-прозрачни обществени поръчки в строителния сектор" е ноември 2020 – април 2021 г. (6 месеца). Към края на юли 2021 г. са констатирани 149 бр. прекратени ОП на обща стойност 53 067 484 лв. Или 9,51% от всички обявени ОП (1566 бр.) в строителството.

Към края на октомври 2021 г. след преразглеждане (период от 6 месеца - ноември 2020 – април 2021 г.) на прекратените обществени поръчки те са 338 бр. на обща стойност 744 336 787 лв., или 21,4% от всички ОП в строителството. Може да се направи изводът, че при извършения мониторинг към края на октомври 2021 г. спрямо този към края на юли 2021 г. (9,51%) процентът на прекратените ОП е над два пъти по голям.

Статистика и анализ на законовите основания за прекратяване на обществени поръчки

След преразглеждането на прекратените ОП към края на октомври 2021 г. най-честите причини за прекратяване на процедури за възлагане на обществени поръчки по ЗОП са следните:

– ***На първо място: по чл. 110, ал. 1, т. 5 от ЗОП:*** *Възложителят прекратява процедурата с мотивирано решение, когато са установени нарушения при откриването и провеждането ѝ, които не могат да бъдат отстранени, без това да промени условията, при които е обявена процедурата.*

Констатирани са 110 бр. прекратени ОП на стройност 174 875 270 лв., или 32,5% от общия брой прекратени и 23,5% от общата стойност. Чести причини за прекратяване са пропуски в документацията по обявяване, които не могат да бъдат отстранени, без да се променят условията на обявата; пропуснати документи при публикуване на обществената поръчка в електронната платформа ЦАИС ЕОП и др.п.

– ***На второ място: по чл. 110, ал. 1, т. 2 от ЗОП:*** *Възложителят прекратява процедурата с мотивирано решение, когато всички оферти или заявления за участие не отговарят на условията за представяне, включително за форма, начин и срок, или са неподходящи.*

Констатирани са 87 бр. прекратени ОП на стойност 131 802 157 лв., или 25,7% от общия брой прекратени и 17,7% от общата стойност. Може да се направи изводът, че подадените оферти не отговарят на обявените условия, в т.ч. на условията за представяне, включително за форма, начин и срок; или не са съобразени предварително заложени разходни норми за влаганите материали и изделия; или има несъответствия в техническото предложение и приложената документация на участника спрямо условията на възложителя и др.

– ***На трето място: по чл. 110, ал. 1, т. 1 от ЗОП:*** *Възложителят прекратява процедурата с мотивирано решение, когато не е подадена нито една оферта, заявление за участие или конкурсен проект или не се е явил нито един участник за преговори.*

Констатирани са 53 бр. прекратени ОП на стойност 18 292 197 лв., или 2,45% от общата стойност и почти 15,7% от общия брой прекратени. Прекратените на основание чл. 110, ал. 1, т. 1 от ЗОП поръчки в областта на инженерната, енергийната и ВиК инфраструктура са 45%, а в областта на сградното строителство – 55%, в т.ч. административни сгради, сгради, които са предназначени за различни дейности: просветна, културна, спортна и др.

Други причини за прекратяване на процедури по ЗОП са на основания: *подадена само една оферта от участник; има само едно подходящо заявление за участие или една подходяща оферта; отпада необходимостта от провеждане на процедурата или от възлагане на договора в резултат на съществена промяна в обстоятелствата или при невъзможност да се осигури финансиране за изпълнението на поръчката по причини, които възложителят не е могъл да предвиди; участникът, класиран на първо място, отказва да сключи договор и др.*

От направено проучване на КСБ за решенията на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) относно подадени жалби от заинтересовани лица са установени само 3 производства на КЗК в областта на строителството, свързани с разглежданите ОП и прекратени в периода ноември 2020 – април 2021 г. Решенията за прекратяване на възложителите са на основание чл. 110, ал. 5 от ЗОП във връзка с чл. 110, ал. 2, т. 4, буква „а" от ЗОП. В два от трите случая КЗК установява, че посочените мотиви в конкретните решения за прекратяване са непълни и в условията на оперативна самостоятелност на решението за прекратяване (чл. 110, ал. 2 от ЗОП) се приема за съществено нарушение, налагащо отмяна на решението на възложителя като незаконосъобразно. В третия случай жалбата е от лице, което не е в кръга на заинтересованите – не е в листата на класирани участници.

Подкрепата за Камарата на строителите в България (КСБ) е осигурена от Фондация „Америка за България". Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на КСБ и не отразяват непременно виждания на Фондация „Америка за България" или нейните партньори.